

Nr 60.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående tillsättning av tjänster vid länsstyrelsen i Stockholms län m. m., given Stockholms slott den 5 mars 1915.

Under åberopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen *dels* — med återkallande av det utav 1908 års riksdag vid fastställande av avlöningsstat för tjänstemän och betjänte vid länsstyrelserna beträffande länsstyrelsen i Stockholms län bestämda villkoret, att ledigblivande tjänster vid länsstyrelsen finge tillsvidare tillsättas endast medelst förordnande — medgiva,

att de å avlöningsstaten för nämnda länsstyrelse uppförda befattningar må besättas med ordinarie innehavare, under villkor emellertid, tillsvidare och intill dess frågan angående Stockholms läns upphörande såsom administrativ enhet blivit slutligen avgjord, att den, som erhåller ordinarie befattning vid länsstyrelsen, skall, utöver skyldigheten att vara underkastad de för tjänstemän och betjänte vid länsstyrelser i allmänhet gällande avlöningsvillkor, vara pliktig, därest Stockholms län upphör såsom administrativ enhet, att efter Kungl. Maj:ts förordnande tjänstgöra hos länsstyrelse, som har att övertaga göromål från länsstyrelsen i Stockholms län, eller, om Kungl. Maj:t vid tiden för länsstyrelsens indragning eller framdeles finner lämpligt så föreskriva, låta sig förflyttas till annan befattning inom statsförvaltningen; dock att befattningshavaren under alla förhållanden skall vara berättigad *dels* att bibehålla sin tjänstegrad *dels* ock att åtnjuta, därest han övergår till befattning i Stockholm, minst de avlöningsbelopp i lön, tjänstgöringspenningar och ortstillägg, som vid länsstyrelsen i Stockholm tillkommit honom, men eljest avlöning, som icke må understiga vad han förut uppburit i lön och tjänstgöringspenningar, med tillägg, för det fall att tjänstgöringen förläggas till länsresidensstad, där ortstillägg utgår till tjänstemän vid länsstyrelsen, av det belopp, vilket där såsom ortstill-

lägg tillkommer befattningshavare i den tjänstegrad vederbörande förut innehaft; och skall befattningshavaren tillika, därest flyttning från Stockholm till annan ort måste företagas, erhålla ersättning för flyttningskostnaden; samt

att den, som — efter det ovanberörda villkor blivit återkallat — utnämnes till ordinarie innehavare av befattning hos länsstyrelsen i Stockholms län, må, därest han vid utnämningen i följd av nämnda villkor innehar samma tjänst på grund av förordnande tillsvidare, för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, varunder han innehaft sådant förordnande;

dels medgiva ej mindre, att å avlöningsstaten för länsstyrelsen i Stockholms län må från och med år 1916 uppföras ytterligare en landskanslisttjänst med en avlöning av 2,200 kronor, därav 1,200 kronor lön, 800 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg, än även att innehavaren av nämnda tjänst må äga rätt till tre ålderstillägg, vardera å 300 kronor, efter respektive 5, 10 och 15 års tjänstgöring;

dels förklara, att för åtnjutande av dessa avlöningsförmåner skola gälla såväl ovan omförmälda för tjänstemän och betjante vid länsstyrelser i allmänhet stadgade avlöningsvillkor som ock förberörda särskilda villkor beträffande skyldighet för den, som erhåller ordinarie befattning vid länsstyrelsen i Stockholms län, att under angiven förutsättning tjänstgöra hos annan länsstyrelse eller låta sig förflyttas till annan befattning inom statsförvaltningen;

dels ock, under förutsättning av bifall till vad som föreslagits angående uppförande å stat av en ny landskanslisttjänst, höja det ordinarie anslaget till tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna, vilket i 1915 års riksstat upptagits till 920,525 kronor, med 2,200 kronor till 922,725 kronor ävensom förklara, att ovanberörda ålderstillägg skola utgå av det under sjätte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Oscar von Sydow.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars
1915.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HANMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden HASSELROT,
von SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet von Sydow anförde:

Då jag inför Kungl. Maj:t den 14 januari 1915 anmälde de frågor, som tillhöra regleringen av riksstatens sjätte huvudtitel för år 1916, framhöll jag beträffande anslaget till tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna, att frågan om inrättande av ytterligare en landskanslistbefattning vid länsstyrelsen i Stockholms län, varom Kungl. Maj:ts befallningshavande i nämnda län gjort framställning, torde stå i sådant sammanhang med ett annat spörsmål beträffande samma länsstyrelse, att de bägge ärendena syntes mig böra gemensamt företagas till prövning.

Det av mig då åsyftade spörsmålet avsåg, huruvida åtgärder borde vidtagas för återkallande av tidigare meddelad bestämmelse, att ledigblivande tjänster vid länsstyrelsen i Stockholms län tillsvidare finge tillsättas allenast på förordnande.

Då emellertid sistnämnda fråga remitterats till utlåtande av löne-regleringskommittén men sådant utlåtande vid statsverkspropositionens avlåtande berörda den 14 januari ännu ej inkommit, kunde någon prövning av de bägge ärendena i ett sammanhang då icke företagas.

Med bifall till min därom gjorda hemställan föreslog Kungl. Maj:t fördenskull i statsverkspropositionen, att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde komma att avlåtas till riksdagen, från och med år 1916 måtte beräknas en höjning av det ordinarie anslaget till tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna, 920,525 kronor, till 922,725 kronor, alltså med 2,200 kronor, utgörande det för en ytterligare landskanslistbefattning i Stockholms län erforderliga avlöningsbeloppet.

Sedan löne-regleringskommittén den 8 februari 1915 avgivit det infortrade utlåtandet i ärendet, anhåller jag att nu få förelägga Kungl. Maj:t såväl frågan om tillsättning av tjänster vid länsstyrelsen i Stockholms län som ock frågan om inrättande av ytterligare en landskanslistbefattning vid samma länsstyrelse.

Frågan om
tillsättning
av tjänster
vid läns-
styrelsen i
Stockholms
län.

Frågas be-
handling vid
1908 års
riksdag.

Vad då till en början den förra frågan beträffar, må erinras om följande.

I proposition den 21 februari 1908 (nr 71) föreslog Kungl. Maj:t riksdagen, bland annat, att godkänna dels i propositionen intagen avlöningsstat för landsstaterna att tillämpas från och med år 1909 dels ock vissa angivna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staten upptagna avlöningsförmåner.

Bland de i avlöningsstaten upptagna ordinarie befattningshavare voro följande avsedda för länsstyrelsen i Stockholms län, nämligen: 1 landssekreterare, 1 landskamrerare, 1 länsnotarie, 1 länsbokhållare, 1 andre länsnotarie, 2 landskanslister, 2 landskontorister och 2 vaktmästare.

I anledning av Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition föreslogs i en inom andra kamraren väckt motion (nr 265), att såväl Stockholms länsstyrelse som lämpligt antal av de under samma styrelse lydande tjänstemän måtte sättas på extra stat.

Till stöd för sitt förslag anförde motionären, att det givetvis endast vore en tidsfråga, när Stockholms omgivningar komme att i administrativt hänseende sammanslås med staden samt att det därefter bleve än oegentligare än vad redan vore fallet att bibehålla ett Stockholms län, bestående av två från varandra avskilda delar, av vilka Upplandsdelen helt naturligt borde sammanslås med Uppsala län och Södermanlandsdelen med Södermanlands län.

Statsutskottet, till vars behandling den nämnda motionen liksom Kungl. Maj:ts proposition hänvisats, erinrade i avgivet utlåtande (nr 90), att frågan om Stockholms läns upphörande såsom administrativ enhet vid flera föregående tillfällen varit föremål för riksdagens prövning. Därjämte omförmälde utskottet, att, enligt vad utskottet inhämtat, för det dåvarande påginge av Stockholms stad inledda underhandlingar mellan staden, å ena sidan, samt Brännkyrka, Bromma med Sundbybergs köping, Solna, Nacka och Lidingö socknar, å andra sidan, angående de villkor, varunder berörda kommuner kunde vara villiga att inkorporeras med staden.

I sammanhang därmed yttrade utskottet vidare:

»Då utskottet anser sig kunna antaga, att en dylik åtgärd inom en ej alltför avlägsen framtid kommer att vidtagas och Stockholms länsstyrelse, vid det förhållande att ifrågavarande kommuner vid 1906 års slut hade en folkmängd av omkring 40,000 personer, sålunda vinna en väsentlig lättnad i sin arbetsbörda, finner utskottet härutinnan ett talande skäl för, att frågan om Stockholms läns indragning ånyo upptages till prövning. Då förslag härom ej föreligger, vill utskottet endast uttala sin förväntan, att denna fråga må varda föremål för Kungl. Maj:ts utredning, och anser sig emellertid utskottet, för att icke genom fastställande av nya förhöjda löner på ordinarie stat hinder må läggas för genomförande av det Kungl. Maj:ts förslag i nu angiven riktning, som må kunna förväntas, böra på det sätt biträda motionen, att utskottet föreslår, att de nu utgående lönerna för tjänstemännen vid Stockholms länsstyrelse uppföras till oförändrade belopp på ordinarie stat, under det att de löneförhöjningar för samma tjänstemän, varom utskottet gör framställning, beviljas å extra stat.»

Mot utskottets utlåtande uti ifrågavarande del anfördes reservation av två ledamöter av utskottet, vilka ansågo, att utskottet bort tillstyrka, att de för tjänstemän och betjante vid Stockholms länsstyrelse upptagna avlöningsbelopp måtte i sin helhet uppföras å ordinarie stat.

Vid behandling i riksdagens kamrar av statsutskottets utlåtande blev den punkt i utlåtandet, som angick länsstyrelsen i Stockholms län, av båda kamrarna visad åter till utskottet.

Med föranledande därav yttrade statsutskottet uti avgivet memorial (nr 148) följande.

Av den i kamrarna i förevarande ämne förda diskussionen synes det framgå, att man väl ansett, att frågan om Stockholms läns indragning borde bliva föremål för förnyad utredning, men att man icke funnit lämpligt att, på sätt av utskottet föreslagits, den löne-

förbättring, som ansåges böra tillkomma tjänstemän och betjante vid länsstyrelsen, i avbidan på frågans slutliga avgörande uppfördes å extra stat, utan att man ansett, att samtliga ifrågavarande befattningshavare tillkommande löneförmåner borde upptagas å ordinarie stat.

Med anledning av den åsikt, som sålunda syntes inom kamrarna hava gjort sig gällande, hade utskottet uppgjort ett i memorialet intaget förslag till avlöning för bemälda befattningshavare.

På grund av det läge, vari frågan sålunda kommit, ansåg utskottet emellertid, att riksdagen borde i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag angående Stockholms läns indragning; och syntes det utskottet, att, i avbidan på att sådant förslag bleve för riksdagen framlagt, möjligen ledigblivande tjänster vid länsstyrelsen endast borde tillsättas på förordnande tillsvidare.

Vad sålunda av utskottet föreslagits, blev av riksdagen bifallet.

I skrivelse den 2 juni 1908 (nr 6) angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel anmälde riksdagen, bland annat, att den godkänt i skrivelsen intagen avlöningsstat för tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna att tillämpas från och med år 1909, dock under villkor beträffande Stockholms län att ledigblivande tjänster vid länsstyrelsen därefter tillsvidare endast tillsattes medelst förordnande. Därjämte anhöll riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning angående möjligheten av Stockholms läns upphörande såsom administrativ enhet samt därefter till riksdagen inkomma med det förslag i ämnet, som av omständigheterna kunde anses påkallat.

I anledning av riksdagens berörda beslut förklarade Kungl. Maj:t den 17 juni 1908, att ledigblivande tjänster vid länsstyrelsen i Stockholms län tillsvidare skulle tillsättas allenast medelst förordnande, dock med rätt för den å tjänsten förordnade att åtnjuta den lön och de övriga förmåner, samma tjänst enligt stat och författningar tillkomme, men med skyldighet att vara underkastad de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor. Tillika anbefalldes Kungl. Maj:ts befallningshavande i Stockholms län att, efter vederbörandes hörande, till Kungl. Maj:t inkomma med utlåtande i fråga om möjligheten av länets upphörande såsom administrativ enhet.

I sammanhang med fastställande av ny avlöningsstat för tjänstemän och betjante vid länsstyrelser att tillämpas från och med år 1909 utfärdade Kungl. Maj:t den 18 september 1908 kungörelse angående villkoren för åtnjutande av de från 1909 års början fastställda löneförmånerna för nämnda tjänstemän och betjante (bihang till svensk författningssamling nr 71).

Sedan vid 1911 års riksdag medgivits ett andra ålderstillägg för vaktmästare vid länsstyrelserna samt vid 1912 års riksdag skrivbiträden uppförts å ordinarie stat för flertalet länsstyrelser, har avlöningsstaten för tjänstemän och betjante vid länsstyrelsen i Stockholms län följande utseende.

Gällande stat
för länsstyrelsen i Stockholms län
m. m.

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Ortstillägg.	Summa.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1 landssekreterare	5,000	2,500	600	8,100
1 landskamrerare	5,000	2,500	600	8,100
1 länsnotarie	2,200	1,400	300	3,900
1 länsbokhållare	2,200	1,400	300	3,900
1 andre länsnotarie	2,000	1,200	—	3,200
1 landskanslist	1,200	800	200	2,200
1 d:o	1,200	800	200	2,200
1 landskontorist	1,200	800	200	2,200
1 d:o	1,200	800	200	2,200
1 skrivbiträde	700	350	150	1,200
1 d:o	700	350	150	1,200
1 vaktmästare	700	350	150	1,200
1 d:o	700	350	150	1,200
Säger	—	—	—	40,800

Anmärkning: Lönen kan höjas för landssekreterare och landskamrerare efter fem år med 600 kronor, för länsnotarier och länsbokhållare efter fem år med 500 kronor och efter ytterligare fem år med likaledes 500 kronor, för landskanslister och landskontorister efter fem år med 300 kronor, efter ytterligare fem år med likaledes 300 kronor och efter än ytterligare fem år med likaledes 300 kronor, för skrivbiträden efter fem år med 200 kronor och efter ytterligare fem år med likaledes 200 kronor samt för vaktmästare efter fem år med 100 kronor och efter ytterligare fem år med likaledes 100 kronor.

Genom nådigt brev den 29 juni 1912 har förordnats, att det förhållandet, att ledigblivande tjänster vid länsstyrelsen i Stockholms län tillsvidare skola tillsättas allenast medelst förordnande, dock icke skall utgöra hinder för att skrivbiträde, som under förutsättning av tjänstens tillsättning i vanlig ordning skolat vara berättigat till ålderstillägg,

skall erhålla sådant tillägg, oaktat tjänsten tillsvidare tillsättes allenast medelst förordnande.

Erinras må, att Kungl. Maj:t den 10 juni 1912 utfärdat kungörelse angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar (svensk författningssamling nr 151), i vilken kungörelse avses, bland andra, de å stat för länsstyrelserna uppförda biträdesbefattningarna.

Ävenledes torde böra erinras att, sedan 1913 års riksdag godkänt av Kungl. Maj:t framställt förslag om semester för vaktmästare å ordinarie stat vid länsstyrelse, Kungl. Maj:t genom kungörelse den 30 juni 1913 (svensk författningssamling nr 157) meddelat bestämmelser i sådant hänseende.

Kungl. Maj:ts
befallnings-
havandes
framställning
den 31 ok-
tober 1914.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i Stockholms län har till Kungl. Maj:t inkommit med skrivelse den 31 oktober 1914, innefattande utlåtande i fråga om möjligheten av Stockholms läns upphörande såsom administrativ enhet.

Med nämnda skrivelse hava överlämnats, förutom andra handlingar, i ärendet införskaffade yttranden från länets landsting och hushållningssällskap, från samtliga kronofogdar, häradsskrivare och länsmän i länet, från länets förste provinsialläkare, länsveterinär, t. f. domänintendent, förste lantmätare och lantbruksingenjör, från stadsfullmäktige i Södertälje, Norrtälje och Vaxholm, från allmänna rådstugan i Sigtuna, i Östhammar och i Öregrund, från magistraterna i samtliga nämnda städer ävensom från samtliga landskommuner i länet.

Kungl. Maj:ts befallningshavande yttrar i sagda skrivelse inledningsvis följande.

Att med verkställandet av den anbefallda utredningen dröjt så länge, hade sin grund däri, att det varje år funnits lämpligt avvakta den vidare utvecklingen av frågan om åtskilliga kommuners inom länet införlivande med Stockholms stad. Ehuru hittills endast Brännkyrka kommun inkorporerats med Stockholm, hade Kungl. Maj:ts befallningshavande likvisst nu ansett sig böra ingiva utredning i frågan om möjligheten av länets upphörande såsom administrativ enhet, emedan inkorporeringsfrågan hädanefter syntes komma att utvecklas med vida mindre fart än man hittills tänkt sig, samt därtill komme, att det icke kunde väntas längre med återbesättande med ordinarie innehavare av de under tiden ledigblivna tjänsterna hos länsstyrelsen.

Kungl. Maj:ts befallningshavande meddelar därefter en historisk utredning i ämnet och redogör i sammanhang därmed närmare för frågan om inkorporering med Stockholms stad av vissa kommuner. Vidare erinrar Kungl. Maj:ts befallningshavande om den av Kungl. Maj:t den 5 december 1913 tillsatta kommitté med uppdrag att verkställa en allsidig utredning rörande anvisande av friare former än de nu befintliga för sammanslutning mellan olika kommuner eller delar av kommuner för tillgodoseende av ett eller flera gemensamma kommunala behov m. m. samt övergår därefter att yttra sig om riktlinjerna för den anbefallda undersökningen beträffande indragningen av Stockholms län.

I sistberörda hänseende anföres i skrivelsen följande.

»En undersökning rörande möjligheten av Stockholms läns upphörande såsom administrativ enhet avser i själva verket att utreda, huru med länet ur administrativ synpunkt och med alla de ärenden, som kräva handläggning av en länsstyrelse, skall förfaras, om länet icke vidare finnes till såsom en enhet. Frågan härom måste skärskådas med hänsyn till alla de utvägar, som med någon grad av rimlighet kunna uttänkas. Först och främst måste undersökas möjligheten av den vanligast tänkta utvägen, nämligen att förlägga den norr om Stockholm belägna delen av länet till Uppsala län och den söder om Stockholm belägna delen till Södermanlands län. En specialundersökning inom denna del av ärendet måste avse att utröna, om det skulle underlätta Stockholms läns delning, i fall man till residensstad för ett nytt Upplands län valde Stockholm och för det utvidgade Södermanlands län antingen likaledes Stockholm eller ock Södertälje.

Ett annat delningsprojekt, som måste undersökas, är förslaget att dela Stockholms län på det sättet, att hela Södertörn med Öknebo härad samt vissa kommuner norr om Stockholm lades under överståthållardömet utan inkorporering med huvudstaden och att återstoden av den norra länsdelen förflyttades till Uppsala län.

Slutligen måste en fullständig undersökning omfatta även den utredningen, huruvida Stockholms län kan utan delning förlora sin ställning såsom administrativ enhet genom att sammanslås med Uppsala län eller Södermanlands län eller med Stockholms överståthållardöme, det sista dock knappast i vidare mån än att överståthållaren tillika blir landshövding i Stockholms län.»

Kungl. Maj:ts befallningshavande redogör därefter för den utredning i ämnet, som av länsstyrelsen verkställts, samt erinrar därvid, att en delning av Stockholms län avstyrkts av *dels* samtliga landsstatstjänstemän med undantag av en, *dels* samtliga magistrater, *dels* landstinget, *dels* hushållningssällskapet, *dels* städernas stadsfullmäktige och allmänna rådstugor, *dels* ock kommunalstämmorna i länets samtliga köpingar och övriga landskommuner med undantag av sju, av vilka senare dock en utan angivande av skäl ställt sig neutral.

Med stöd av den lämnade utredningen har Kungl. Maj:ts befallningshavande hemställt, att Kungl. Maj:t måtte finna det vara ådagalagt, att möjlighet icke finnes att låta Stockholms län upphöra såsom administrativ enhet, och i sammanhang därmed anmoda riksdagen att icke vidare fasthålla vid det oförmälda villkoret, att ledigblivande tjänster vid länsstyrelsen tillsvidare endast finge tillsättas på förordnande.

Även för den händelse — yttrar Kungl. Maj:ts befallningshavande vidare — att, mot vad Kungl. Maj:ts befallningshavande vågade antaga, det skulle ur någon synpunkt befinnas vara önskvärt, att frågan om Stockholms läns upphörande som administrativ enhet skulle fortfarande hållas öppen, nödgades Kungl. Maj:ts befallningshavande göra framställning rörande återkallande i allt fall av nyssnämnda villkor om tjänsters återbesättande endast på förordnande.

Det framhålles därvid, att i ekonomiskt hänseende såväl nuvarande t. f. landshövdingen som nuvarande landssekreteraren och landskamreraren i länet vore oberoende av denna fråga, landshövdingen på grund av bestämmelse i sammanhang med hans avgång från tidigare innehavd ordinarie befattning samt landskamreraren och landssekreteraren på grund av ordinarie anställning.

Ovan oförmälda villkor — fortsätter Kungl. Maj:ts befallningshavande — hade under de sex år, det varit gällande, haft den kraftiga verkan, att för närvarande, fränsett avdelningscheferna, endast en ordinarie tjänsteman funnes anställd hos länsstyrelsen, nämligen länsnotarien C. Fröberg. Då denne finge antagas komma att inom den närmare tiden vinna befördran, skulle det inträffa, att ingen av ifrågavarande befattningar hos länsstyrelsen skulle vara besatt med ordinarie innehavare. Länsbokhållaren, andre länsnotarien, båda landskanslisterna och båda landskontoristerna vore numera endast tillförordnade.

Vid en länsstyrelse, som hade att handlägga mer än 21,000 ärenden årligen, vore det, enligt Kungl. Maj:ts befallningshavandes mening, icke rimligt att så gott som alla biträdande tjänstemän vore endast tillförordnade. Dessas skicklighet, fiit och goda vilja vore värda allt beröm, men deras ovissa ställning vore i allt fall en bestämmd olägenhet för länsstyrelsen. Likaså försvarades därav rekryteringen. Det hade hänt att personer, som fått sin utbildning vid ifrågavarande länsstyrelse, lämnat goda utsikter därstädes av den anledning att de kunnat bli ordinarie på andra håll.

Kungl. Maj:ts befallningshavande håller före, att, då uppehållet med anställande av tjänstemän »på ordinarie stat» varade mer än en kortare tid, det ock bleve en orättvisa mot de tjänstemän, som utförde det ordinarie arbetet hos länsstyrelsen, i det att de finge underkasta sig större ekonomiska risker i sammanhang med sjukdom och frånfulle än deras jämnställda vid andra länsstyrelser.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har under åberopande av vad sålunda anförts hemställt, *dels* att erforderliga åtgärder i alla händelser måtte vidtagas för återkallande av det stadgade villkoret, att ledigblivande tjänster vid länsstyrelsen tillsvidare endast finge tillsättas på förordnande, *dels ock* att bestämmelse måtte meddelas därom, att den,

som på grund av samma villkor undfått förordnande att tillsvidare vara tjänsteman av något av omförmälda slag vid länsstyrelsen, måtte kunna utan ansökning, där sådan eljest skulle ifrågakomma, konstitueras till ordinarie innehavare av den befattning, han uppehölle på förordnande, ävensom att den, som erhållit konstitutorial å tjänst, som han förut uppehållit på förordnande på grund av nämnda villkor, finge för vinnande av ålderstillägg i vanlig ordning räkna sig till godo den tid, han på sådant förordnande uppehållit tjänsten.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t den 8 december 1914 av ifrågavarande skrivelse har Kungl. Maj:t, som funnit frågan om Stockholms läns upphörande som administrativ enhet icke för närvarande böra avgöras, anbefallt lönerегleringskommittén att avgiva utlåtande angående Kungl. Maj:ts befallningshavandes uti skrivelsen alternativt gjorda hemställan, att erforderliga åtgärder dock måtte vidtagas för återkallande av förenämnda villkor, att ledigblivande tjänster vid länsstyrelsen finge tillsvidare endast tillsättas på förordnande.

Såsom förut är nämnt, har lönerегleringskommittén den 8 februari 1915 avgivit det sålunda infordrade utlåtandet.

Efter att hava lämnat en redogörelse för vad som i ärendet dittills förekommit och därvid särskilt återgivit de av Kungl. Maj:ts befallningshavande framhållna olägenheterna av ovanberörda bestämmelse beträffande sättet för tillsättning av tjänster vid ifrågavarande länsstyrelse, anför kommittén i sitt utlåtande följande:

»De sålunda av Kungl. Maj:ts befallningshavande angivna olägenheterna såväl för länsstyrelsen som för befattningshavarna äro utan tvivel mycket betydande. I sistnämnda hänseende torde böra särskilt erinras, att enligt gällande reglemente för civilstatens änke- och pupillkassa manlig befattningshavare hos länsstyrelsen icke kan, så länge han uppehåller befattning allenast på förordnande, erhålla delaktighet i nämnda kassa samt att ju längre tid som förflyter, innan vederbörande beredes ordinarie anställning, desto större bliver befordringsavgiften, då han en gång såsom ordinarie är pliktig inträda såsom delägare i kassan.

Enligt kommitténs förmenande är det fördensfull synnerligen önskvärt, att åtgärder vidtagas för att ifrågavarande bestämmelse angående tillsättandet av befattningshavarna vid länsstyrelsen må så snart som möjligt varda upphävd.

Nämnda bestämmelse har, såsom av det föregående framgår, ansetts böra vara gällande i avvaktan på avgörandet av det väckta spörsmålet om Stockholms läns upphörande såsom administrativ enhet.

Det skulle alltså ligga närmast till hands att genom ett definitivt beslut rörande nämnda spörsmål göra den omhandlade bestämmelsen överflödig.

Av innehållet i den kungl. remissen till kommittén, jämfört med ett av chefen för civildepartementet till statsrådsprotokollet över civilärenden den 14

Lönerегleringskommitténs utlåtande.

januari 1915 gjort uttalande i ämnet (se bihang till 1915 års statsverksproposition, sjätte huvudtiteln, sid. 18), framgår emellertid, att spørsmålet, om Stockholms län fortfarande skall bestå såsom administrativ enhet, ännu icke är i det skick, att saken kan företagas till slutlig prövning. Därför kräves, enligt vad departementschefen framhållit, bland annat, att länsstyrelserna i Uppsala och i Södermanlands län fått tillfälle att yttra sig i ärendet.

Säkerligen kommer det att anses nödigt eller önskvärt att inhämta yttranden i ärendet jämväl från en eller annan myndighet utöver de av departementschefen särskilt nämnda, innan ärendet framlägges för riksdagen.

Något definitivt avgörande i själva huvudfrågan torde fördenskull icke vara att förvänta åtminstone under den närmaste tiden.

Behovet av en ändring beträffande tillsättandet av befattningarna vid Stockholms länsstyrelse synes emellertid vara av så pass trängande beskaffenhet, att en dylik ändring torde, oberoende av huvudfrågans lösning, böra och kunna omedelbart företagas, försävt det med bestämmelsen avsedda syftet kan på annat sätt vinnas.

Kommittén har i sådant hänseende tänkt sig att, om för befattningshavare vid Stockholms länsstyrelse stadgades en långt gående skyldighet att låta sig förflyttas till annan befattning, knappast någon olägenhet skulle vara att befara av ett medgivande, att befattningarna i fråga finge besättas med ordinarie innehavare.

Det torde i detta sammanhang icke vara ur vägen att erinra om en i viss mån likartad fråga, vilken varit föremål för behandling av Kungl. Maj:t och riksdagen. Kommittén avser härvid spørsmålet om försättande å ordinarie stat av personal inom rikets allmänna kartverks avdelning för ekonomiska arbeten och stomkartarbeten.

Beträffande det ekonomiska kartverket hade nämligen fråga uppstått om upphörande eller omläggning av dess arbeten. I sådant hänseende hade särskilt blivit väckt förslag att, med upphörande av nyssnämnda kartverk, inrätta ett s. k. katastrofverk.

Då frågan om reglering av löneförhållandena beträffande den civila personalen vid rikets allmänna kartverk år 1911 var föremål för behandling inom löneruleringskommittén, hade något beslut beträffande inrättandet av ett katastrofverk icke fattats, utan hade chefen för rikets allmänna kartverk anbefallts att utföra vissa försök i avseende å de ekonomiska kartarbetenas bedrivande.

Av utfallet av nämnda försök syntes spørsmålet om det ekonomiska kartverkets framtida bedrivande kunna bliva beroende.

Uti betänkande, delen XXX, yttrade kommittén, att kommittén visserligen i det nämnda ärendets dåvarande läge till en början varit tveksam, huru kommittén skulle ställa sig till spørsmålet att å stat såsom ordinarie befattningshavare uppföra jämväl personal vid rikets allmänna kartverks avdelning för ekonomiska arbeten och stomkartarbeten. Efter vidare överbäggande hade kommittén dock ansett sig böra tillstyrka, att ordinarie anställning måtte beredas även åt personal vid denna avdelning, allrahelst som med den avfattning, avlöningsvillkoren för den ordinarie civila personalen vid kartverket skulle erhålla enligt kommitténs förslag, envar ordinarie befattningshavare skulle bliva skyldig att, i händelse av behov, låta sig förflyttas till annan avdelning inom rikets allmänna kartverk eller till befattning med motsvarande eller liknande uppgifter inom

annat verk ävensom att eljest utföra de förändrade göromål, som kunde bliva befattningshavaren ålagda.

I anslutning till kommitténs förslag i nämnda hänseende upptogos ock i statsverkspropositionen vid 1912 års riksdag befattningar vid ifrågavarande avdelning å ordinarie stat för rikets allmänna kartverk.

I skrivelse den 30 maj 1912, nr 9, yttrade riksdagen med anledning av förslaget till ny stat för rikets allmänna kartverk, bland annat, följande.

Då en grundlig utredning i avseende på kartverkets organisation av anförda skäl syntes av behovet påkallad, kunde däri anses ligga ett talande skäl för att icke för det dåvarande genom en löneroglering föregripa denna utredning, men de skäl, som i den kungl. propositionen anförts för att med det snaraste bereda kartverkets personal en bättre och framför allt tryggare ställning, syntes riksdagen så övertygande, att därmed icke utan verklig olägenhet ansågs kunna anstå. De av Kungl. Maj:t föreslagna villkoren för löneförmånernas åtnjutande vore också fullt betryggande i det avseendet, att även vid en tilläventyrs företagen omorganisation personalens övergång till nya tjänstgöringsförhållanden utan svårighet skulle kunna genomföras.

Uti den av riksdagen godkända staten för rikets allmänna kartverk voro jämväl uppförda befattningshavare å avdelningen för ekonomiska arbeten och stomkartarbeten.

Då riksdagen sålunda ansett sig kunna under de angivna förhållandena antaga en ordinarie stat för rikets allmänna kartverk, oaktat en grundlig utredning i avseende å kartverkets organisation ansågs vara erforderlig, samt särskilt frågan om det ekonomiska kartverkets upphörande ännu var svävande, synes det kommittén som skulle icke någon tvekan behöva råda mot ett upphävande, under angiven förutsättning, av nu gällande bestämmelse angående tillsättningen av befattningshavare vid Stockholms länsstyrelse.

Med det av kommittén antydda villkoret angående skyldighet för sistnämnda befattningshavare att underkasta sig förflyttning skulle nämligen, för den händelse Stockholms län framdeles komme att upphöra såsom administrativ enhet, icke behöva uppstå någon avsevärd svårighet att placera ifrågavarande befattningshavare.

Inom den talrika personal, som tillhör länsstyrelserna och landsstaten, uppstå givetvis ej sällan vakanser, vadan möjlighet bör finnas att inom jämförelsevis kort tid kunna bereda plats för vissa av befattningshavarna vid Stockholms länsstyrelse.

I sådant hänseende må ock erinras, att den eller de länsstyrelser, åt vilka de länsstyrelsen i Stockholms län nu åliggande bestyr kunde komma att uppdragas, med all säkerhet särskilt under den första tiden behövde förstärkning av sina arbetskrafter i all synnerhet inom de lägre tjänstemannagraderna.

Vad avdelningscheferna inom Stockholms länsstyrelse beträffar, är att märka, att nuvarande landssekreteraren och landskamreraren äro ordinarie innehavare av sina befattningar och enligt gällande avlöningsvillkor icke skyldiga att underkasta sig förflyttning. Skulle emellertid av en eller annan anledning någon av dessa befattningar besättas med ny innehavare och för honom föreskrivas den av kommittén föreslagna skyldigheten att låta sig omplaceras å annan befattning, torde, om ej annan landssekreterar- eller landskamrerartjänst är ledig, inom centralförvaltningen komma att finnas befattningar, å vilka vederbörandes erfarenhet

och insikter med fördel skulle kunna tillgodogöras, t. ex. inom Kungl. Maj:ts kansli, kammarkollegium eller kammarrätten.

En dylik överflyttning till centralförvaltningen kan naturligtvis befinnas lämplig jämväl i fråga om annan befattningshavare vid länsstyrelsen i Stockholms län.»

Efter återgivande av Kungl. Maj:ts befallningshavandes i skrivelsen den 31 oktober 1914 gjorda hemställan, har kommittén anfört, att mot vad sålunda hemställts vore från kommitténs sida icke annat att erinra, än att de föreslagna bestämmelserna, därest de komme till stånd, borde avse jämväl de hos länsstyrelsen enligt stat anställda skrivbiträden och vaktmästare.

Under återopande av vad kommittén sålunda anfört och med erinran beträffande avlöningen å stat för tjänstemän och betjänte vid länsstyrelserna, att ortstillägg utgår allenast i Stockholms län och de tre nordligaste länen, har kommittén hemställt,

att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att — med återkallande av den utav 1908 års riksdag träffade bestämmelsen för Stockholms län att ledigblivande tjänster vid länsstyrelsen finge tillsvidare endast tillsättas medelst förordnande — de å staten för nämnda länsstyrelse uppförda befattningar må besättas med ordinarie innehavare, under villkor emellertid tillsvidare och intill dess spörsmålet angående möjligheten av Stockholms läns upphörande såsom administrativ enhet blivit slutligen avgjort, att den, som erhåller ordinarie befattning vid länsstyrelsen, skall, utöver skyldigheten att vara underkastad de för tjänstemän och betjänte vid länsstyrelser i allmänhet gällande avlöningsvillkor, vara pliktig, därest Stockholms län upphör såsom administrativ enhet, att, med bibehållande av den tjänstegrad samt den lön och de tjänstgöringspenningar han innehar, efter Kungl. Maj:ts förordnande tjänstgöra hos länsstyrelse, som har att övertaga göromål från länsstyrelsen i Stockholms län, ävensom att utan minskning av nyssnämnda förmåner, om så av Kungl. Maj:t prövas lämpligt, låta sig förflyttas till annan befattning inom statsförvaltningen; dock att i ena som i andra fallet, därest flyttning till annan ort måste företagas, befattningshavare är berättigad till ersättning för flyttningskostnad;

dels ock att den, som — efter det ovanberörda bestämmelse blivit av riksdagen återkallad — utnämnes till ordinarie innehavare av den befattning hos länsstyrelsen i Stockholms län, han omedelbart dessförrinnan bestritt på grund av förordnande tillsvidare i följd av samma

bestämmelse, må för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg tillgodoräknas den tid, varunder han innehaft sådant förordnande.

Den nu ifrågavarande i enlighet med beslut av 1908 års riksdag, i avvaktan på avgörandet av spörsmålet om Stockholms läns upphörande såsom administrativ enhet, träffade bestämmelsen, att ledigblivande tjänster vid länsstyrelsen i länet tillsvidare få tillsättas allenast medelst förordnande, har tydligen medfört stora olägenheter icke blott för de av denna bestämmelse berörda befattningshavare utan även för länsstyrelsen själv med hänsyn till dess rekrytering m. m. Möjligheterna för länsstyrelsen att erhålla goda arbetskrafter hava sålunda på grund av denna bestämmelse i hög grad försvårats, då dessa arbetskrafter givetvis hellre söka sig den tryggare anställning, som befattning å ordinarie stat erbjuder. Att det hos länsstyrelsen utförda arbetet i större eller mindre mån måste bliva lidande härpå, är ock självfallet. Det synes mig därför angeläget, att en ändring i nämnda hänseende om möjligt åstadkommes.

Departements-
chefen.

Då emellertid huvudfrågan om Stockholms läns upphörande såsom administrativ enhet i varje fall icke är i det skick, att den kan inom den närmaste tiden föreläggas riksdagen, men behovet av en ändring i antydda hänseende för visso är av trängande beskaffenhet, torde, på sätt såväl Kungl. Maj:ts befallningshavande som lönerегleringskommittén hemställt, oberoende av huvudfrågans lösning åtgärder omedelbart böra vidtagas för vinnande av bättre förhållanden i nu angivna avseende.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har ifrågasatt, att nämnda bestämmelse skulle utan vidare återkallas. Detta torde dock med hänsyn till det med bestämmelsen avsedda syftet icke vara lämpligt.

Om däremot, i anslutning till vad lönerегleringskommittén föreslagit, i stället för nämnda bestämmelse stadgas en vittgående skyldighet för länsstyrelsens befattningshavare att låta sig förflyttas till annan befattning inom förvaltningen, lär väl icke behöva uppstå någon tvekan att återkalla bestämmelsen, helst statsmakterna, på sätt kommittén erinrat, i ett alldeles likartat fall ansett sig oförhindrade att i sammanhang med föreskrivandet av dylik transportskyldighet bereda ordinarie anställning åt personal vid ett ämbetsverk — rikets allmänna kartverk —, vars upphörande då var ifrågasatt och vars organisationsfråga i varje fall var svävande.

Vad angår det närmare innehållet i de villkor, som skulle träda i stället för den nu gällande bestämmelsen, synes mig löneregeringskommitténs förslag i sådant hänseende icke giva anledning till erinran i annat avseende, än att befattningshavare vid länsstyrelsen, som åtnjuter ortstillägg, vid eventuell förflyttning till annan myndighet i Stockholm eller till annan ort, där ortstillägg är uppfört å länsstyrelsens avlöningsstat, jämväl bör tillerkännas vederbörligt ortstillägg. Förflyttas dylik befattningshavare till annan ort, än nu angivits, bör han däremot avstå från förut åtnjutet ortstillägg. Detta torde ock vara av kommittén åsyftat, men det synes mig lämpligen böra uttryckligen framhållas. Mot kommitténs förslag i övriga delar har jag icke funnit något att anmärka.

Inrättande
av ytterligare en
landskanslist-
befattning
hos länsstyrelsen.

Jag övergår nu till den av mig redan förut berörda frågan om ökning av de ordinarie arbetskrafterna hos länsstyrelsen i Stockholms län.

I skrivelse den 10 september 1914 har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Stockholms län förnyat en redan i skrivelse den 27 september 1913 gjord framställning om inrättande av ytterligare en landskanslistbefattning vid länsstyrelsen.

I nämnda skrivelse den 27 september 1913 anförde Kungl. Maj:ts befallningshavande följande:

Framställning
av Kungl.
Maj:ts befallningshavande
den 27 september 1913.

»Uti underdånigt utlåtande den 17 augusti 1906 över löneregeringskommitténs underdåniga betänkande i fråga om löneförhållandena m. m. vid landsstaten framhöll Kungl. Maj:ts befallningshavande, bland annat, att arbetsbördan hos befallningshavanden skulle, därest denna icke kunde antagas komma att minskas, ovillkorligen kräva anställandet av ytterligare en landskanslist och en landskontorist, och detta så mycket mera, vad landskanslisten beträffade, som kommittén föreslagit indragning av anslaget till en landsgevaldiger, vilken tjänsteman för det dåvarande hade att fullgöra enahanda göromål som en landskanslist. Fråga hade emellertid blivit väckt om förläggande till Stockholms stad av de närmast därintill belägna delarna av Solna, Bromma, Brännkyrka och Nacka m. fl. socknar, vilka tillförde länsstyrelsen en betydande mängd göromål; och kunde det under sådana förhållanden få anses lämpligt, att tills vidare extra ordinarie arbetskrafter komme till användning i en utsträckning, som eljest icke varit tillräddig. Befallningshavanden fann sig därför icke då böra göra framställning om ökande av antalet ordinarie landskanslister och landskontorister i Stockholms län.

Någon anställning av en tredje landskanslist eller en tredje landskontorist kom icke heller i fråga, då landsstaten reglerades vid 1908 års riksdag. Endast Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Östergötlands, Alvsborgs och Värmlands län erhöilo mer än två tjänstemän av vardera slaget, nämligen de två förstnämnda

länen fyra och de övriga tre. Den nedre gränsen blev tydligen satt vid ett invånarantal av 250,000.

Ehuru de ovan antydda inkorporeringsfrågorna ännu icke huunit föras längre, än att Brännkyrka kommun den 1 januari 1913 införlivades med Stockholm och ehuru invånarantalet i Stockholms län för närvarande, efter nyssnämnda bortflyttning av Brännkyrka socken, icke belöper sig till mer än 217,576, enligt senaste officiella uppgift, är det likväl nödvändigt för Kungl. Maj:ts befallningshavande att nu göra underdånig framställning om vidtagande av åtgärder för beredande av ytterligare en landskanslistbefattning på ordinarie stat i Stockholms län.

Av befallningshavandens ovan återgivna yttrande av år 1906 torde få anses framgå, att den tredje landskanslisttjänsten var erforderlig redan vid den tiden. Folkmängden i länet uppgick den 31 december 1905 till 192,328, svarande mot 217,576 vid senaste årsskiftet, med frånräknande vid sistnämnda tillfälle av Brännkyrka. Under år 1905 utgjorde antalet å landskansliet avgjorda ärenden 7,210 mot 11,654 under år 1912. På extra stat hava visserligen tid efter annan medel anvisats till arbetshjälp för mötande av denna starka ökning i målantalet. Men dessa medel hava måst användas dels till avlönande av extra ordinarie tjänstemän med juridisk utbildning för biträde vid uppsättande av utslag och expeditioner av alla slag och dels till i det hela små gratifikation till länsmansaspiranter och andra motsvarande extra tjänstemän. Anslaget till extra biträden har icke varit tillräckligt stort för att därav skulle kunna till en extra tjänsteman med lägre utbildning utbetalas månatlig ersättning, som ens tillnärmelsevis motsvarade en landskanslistavlön.

De två nuvarande landskanslisterna äro väsentligen sysselsatta med förandet av de båda diarierna, brevdariet för inkommande ärenden från Kungl. Maj:t samt myndigheter av alla slag samt supplikdiariet för enskildas framställningar. Vardera landskanslisten har därjämte att biträda vid författandet av remisser och expeditioner så långt tid och förmåga räcker. För det tredje stora diariet, fattigvårdsdiariet, finnes icke någon landskanslist att disponera, utan får detsamma jämte tillhörande skrivning av remissförslag och dylikt ombesörjas av någon bland länsmansaspiranterna eller motsvarande extra tjänstemän. Detta förhållande är synnerligen ogynnsamt icke minst ur kontinuitetens synpunkt, eftersom det icke kan vara lämpligt, att en och samma aspirant alltför länge uppehålls vid ett och samma arbete, och i allt fall länsmansförordnande och dylikt alltför ofta avbryter det påbörjade arbetet.

Att antalet fattigvårdsärenden är tillräckligt stort för att det arbete därmed, som bör ankomma på en landskanslist, skall giva full sysselsättning åt en person, synes framgå av följande tabellariska uppställning. (Återfinnes i den nedan intagna skrivelsen av den 10 september 1914.)

Det skulle kunna tänkas, att Brännkyrka kommuns överflyttning till Stockholms stad skulle medföra en avsevärd minskning i antalet inkomna fattigvårdsärenden. En verkställd granskning visar, att under tiden till och med augusti månad inkommit svenska fattigvårdsmål till ett antal av 965 år 1912 och 895 år 1913. Av fattigvårdsmål, som anhängiggjorts av landstingets sekreterare på grund av lämnad sjukvård, inkommo under ifrågakvarande tid 453 år 1912 och endast 120 under år 1913. Denna minskning härrör emellertid från ändrade anordningar i fråga om intagningen å Serafimerlasarettet. Den minskning i antalet fattigvårds-

mål, som kan härledas från bortflyttningen av Brännkyrka kommun, är således icke betydande.

Ikke heller kan någon minskning av ärenden vid de andra diarierna möjliggöra någon lättnad vid fattigvårdsdiariet. Till landskansliets brevdarium inkommo under tiden till och med augusti 1912 tillsammans 3,597 och under samma tid år 1913 tillsammans 3,601 ärenden. Till supplikdiariet å landskansliet inkommo under ifrågavarande tid år 1912 tillsammans 2,938 ärenden mot 2,559 år 1913. Denna minskning utgöres emellertid så gott som uteslutande av upphörda anmälningar om transport av explosiva varor från sprängämnesfabriken vid Vinterviken i Brännkyrka. Följden av att Brännkyrka inkorporerats med Stockholm har sålunda i nu förevarande hänseende väsentligen blivit ett års stillestånd i den kraftiga årliga ökningen i antalet ärenden å Stockholms läns landskansli.

Om till sist arbetsmängden å landskansliet i Stockholms län, i den mån sådant kan ske, jämföres med arbetsmängden å landskanslierna i de tre län, vilka vid 1908 års reglering fingo tre landskanslistor, nämligen Östergötlands, Älvsborgs och Värmlands län, är följande att omförmåla.

Å Stockholms läns landskansli avgjordes år 1912 tillsammans 11,654 ärenden. Å Östergötlands läns landskansli var motsvarande antal 6,279 och å Värmlands läns landskansli 9,925. För Älvsborgs läns landskansli är särskild uppgift icke lämnad, men då antalet avgjorda ärenden för hela länsstyrelsen upptages till 17,234 mot 20,988 för Stockholms länsstyrelse, torde få antagas, att antalet avgjorda ärenden å Älvsborgs läns landskansli var mindre än motsvarande antal å Stockholms läns landskansli. Bland samtliga övriga landskansli torde endast landskansliet i Gävle med 10,000 avgjorda ärenden i detta avseende komma i närheten av Stockholms läns landskansli.

Det har ansetts, att frågan om bibehållande av Stockholms län såsom en administrativ enhet icke bör vinna sin lösning, förrän tillräcklig upplysning vinnes, vilka ytterligare kommuner inom Stockholms län komma att införlivas med Stockholms stad. I avvaktan härpå få enligt nådiga brevet den 17 juni 1908 ledigblivna tjänster vid Stockholms länsstyrelse icke besättas med ordinarie innehavare. Denna omständighet kan dock icke få därjämte hava den verkan, att tjänster å ordinarie stat vid Stockholms länsstyrelse icke skulle få inrättas, i den mån de befinnas vara oundgängligen nödvändiga, om de ock givetvis icke få besättas med ordinarie innehavare. Då det icke torde kunna tänkas, att tillräckliga medel till uppehållande av en dylik tjänst kunna erhållas av extra anslagsmedel, återstår, såvitt befallningshavanden kan bedöma, icke någon annan möjlighet, än att själva tjänsten inrättas på ordinarie stat.

För denna landskanslisttjänst torde avlöningsförmånerna böra sättas lika med de för redan befintliga sådana tjänster å härvarande landskansli anvisade, nämligen: lön 1,200 kronor, tjänstgöringspenningar 800 kronor och ortstillägg 200 kronor eller tillsammans 2,200 kronor.

Under återopande av vad Kungl. Maj:ts befallningshavande sålunda anför, får befallningshavanden underdånigst hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes till näst sammanträdande riksdag avlåta nådig proposition därom, att vid Stockholms länsstyrelse måtte från början av år 1915 inrättas ytterligare en landskanslistbefattning å ordinarie stat.»

I häröver infortrat utlåtande av den 30 oktober 1913 tillstyrkte statskontoret framställningen, då av utredningen syntes framgå önsk-

värdheten av, att vid länsstyrelsen inrättades ytterligare en landskanslistjänst.

Vid föredragning av detta ärende inför Kungl. Maj:t i samband med avlåtandet av statsverkspropositionen den 14 januari 1914 anförde föredragande departementschefen, att frågan om förstärkning av arbetskrafterna å landskansliet i Stockholms län vid upprepade tillfällen varit föremål för framställning från Kungl. Maj:ts befallningshavande. Det vore särskilt det stora antalet fattigvårdsärenden i detta län, som syntes tynga arbetet å landskansliet för det dåvarande. Någon inskränkning i dessa ärenden till följd av blivande inkorporeringar kunde icke påräknas inom de närmaste åren. Däremot vore det möjligt, att den pågående revisionen av fattigvårdslagstiftningen komme att medföra sådana ändringar beträffande hemortsrätt i fattigvårdsavseende samt ersättningsanspråk på grund av lämnad fattigvård, att en mera väsentlig inskränkning av fattigvårdsmålen kunde tänkas följa därav.

Departements-
chefens yt-
rande den 14
januari 1914.

Under sådana förhållanden syntes det departementschefen mindre lämpligt att för det dåvarande uppföra ytterligare en landskanslistbefattning vid Stockholms länsstyrelse på ordinarie stat. För det behov av förstärkning i arbetskrafter, som otvivelaktigt föreläge, kunde man sörja på ett tillfredsställande sätt, om en av departementschefen samtidigt föreslagen ökning med 20,000 kronor av det å ordinarie stat upptagna reservationsanslaget till arvoden åt extra länsnotarier, extra länsbokhållare och övriga extra biträden vid länsstyrelserna m. m. komme till stånd.

I den förnyade framställningen i ämnet av den 10 december 1914 har Kungl. Maj:ts befallningshavande anfört följande:

Förnyad fram-
ställning av
Kungl. Maj:ts
befallnings-
havande.

»Kungl. Maj:ts befallningshavande anser det visserligen åligga befallningshavanden att till det yttersta anstränga sig för att med den arbetshjälp, som består, på det bästa möjliga sätt utföra allt, som ankommer på länsstyrelsen, men å andra sidan är det en bjudande nödvändighet för befallningshavanden att återkomma till en framställning om erhållande av de arbetskrafter å ordinarie stat å landskansliet, som befallningshavanden måste anse vara de minsta möjliga.

Kungl. Maj:ts befallningshavande måste därför redan nu göra en förnyad underdånig hemställan om uppförande å ordinarie stat av en tredje landskanslistbefattning hos länsstyrelsen.

Den för Kungl. Maj:t redan kända motiveringen för denna framställning innehålles i underdåniga skrivelsen den 27 september 1913. Statskontoret har vitsordat, att av den förebragta utredningen syntes framgå önskvärdheten av, att vid länsstyrelsen inrättas ytterligare en landskanslistjänst. Föredragande departementschefen fann det otvivelaktigt, att behov för närvarande föreligger av för-

stärkning i arbetskrafterna, men ansåg det mindre lämpligt att nu uppföra ytterligare en landskanslistbefattning vid länsstyrelsen. Skälet för denna uppfattning var, att det särskilt vore det stora antalet fattigvårdsärenden i länet, som syntes tynga arbetet å landskansliet för närvarande, samt att det vore möjligt, att den pågående revisionen av fattigvårdslagstiftningen komme att medföra sådana ändringar beträffande hemortsrätt i fattigvårdsavseende samt ersättningsanspråk på grund av lämnad fattigvård, att en mera väsentlig inskränkning av fattigvårdsmålen kunde tänkas följa därav. Däremot ansågs någon inskränkning i dessa ärenden till följd av blivande inkorporeringar icke kunna påräknas inom de närmaste åren.

Otvivelaktigt förhåller det sig så, att fattigvårdsmålen allt fortfarande utgöra en avsevärd del av arbetsmängden å landskansliet i Stockholms län. Den i den underdåniga skrivelsen den 27 september 1913 intagna tabellariska uppgiften å fattigvårdsmålen, kompletterad med 1913 års förhållanden, har följande lydelse:

År	Ingående balans	Nyinkomna	Summa	Avgjorda
1909	678	1,964	2,642	1,738
1910	904	2,026	2,930	1,888
1911	1,542	1,976	3,518	1,729
1912	1,789	2,103	3,892	2,163
1913	1,729	1,674	3,403	2,242
1914	1,161	—	—	—

Minskningen i nyinkomna mål år 1913 härleder sig därifrån, att antalet mål från landstinget angående ersättning för sjukvård då betydligt nedgått. För år 1914 hava dessa mål åter inkommit i vanlig mängd, vilket framgår av följande sammanställning.

Under tiden januari—augusti inkommo:

år 1913: vanliga fattigvårdsmål	895	
» » mål från landstinget	120	1,015
» 1914: vanliga fattigvårdsmål	888	
» » mål från landstinget	630	1,518

Men antalet avgjorda fattigvårdsmål utgör i alla händelser icke en femtedel av antalet avgjorda ärenden i det hela på landskansliet eller, närmare angivet, år 1912 2,163 av 11,654 och år 1913 2,242 av 12,256, vadan fog torde finnas för det uttalande, att en eventuell minskning i fattigvårdsmålen antal icke utöver ett avgörande inflytande på behovet av ordinarie arbetskrafter inom länsstyrelsen. Då resultatet av den pågående revisionen av fattigvårdslagstiftningen ännu icke framlagts och det således väl får anses sannolikt, att det måste dröja många år, innan nya bestämmelser om fattigvårdsväsendet komma att verka minskande på antalet fattigvårdsmål å landskansliet, synes det icke vara rimligt att berörda framtidsmöjlighet skall få verka hindrande på ett i jämförelse med andra länsstyrelser rättmätigt avvägt ordnande av arbetskrafterna å Stockholms läns landskansli. Om också vartenda fattigvårdsmål bortföle från Stockholms läns landskansli, skulle, efter 1912 och 1913 års förhållanden, Stockholms läns landskansli hava handlagt flera ärenden än Östergötlands läns landskansli vartdera året och

Värmlands läns landskansli år 1913 och föga färre än Värmlands läns landskansli år 1912, utan att för dessa båda sistnämnda landskanslier avdragits deras fattigvårdsmål. Under år 1912 avgjordes nämligen å Stockholms läns landskansli, efter avdrag av fattigvårdsmålen, 9,491 ärenden, å Östergötlands läns landskansli, utan avdrag av fattigvårdsmålen, 6,279 ärenden och å Värmlands läns landskansli, utan avdrag av fattigvårdsmålen, 9,925 ärenden. För år 1913 äro motsvarande siffror 10,014, 6,150 och 9,987. Utom Östergötlands och Värmlands län har även Älvsborgs län tre landskanslist; men de behövliga siffrorna därifrån finnas icke tillgängliga.

Oberoende av alla jämförelser måste det väl ock i och för sig vara alldeles klart, att ett landskansli, som för fram till avgörande mer än 12,000 mål och ärenden om året, behöver tre landskanslist på ordinarie stat. Och detta måste påtagligen gälla, även om en del av fattigvårdsmålen om några år skulle gå bort.

Kungl. Maj:ts befallningshavande behöver icke framhålla, att en landskanslist icke utnämnes till visst arbete å landskansliet. Skulle en landskanslist vid fattigvårdsdariet med tillhörande arbete en gång icke vidare behövas, finnes uppenbarligen enligt de meddelade statistiska uppgifterna tillräckligt mycket arbete för honom inom övriga delar av landskansliets arbetsområde.

På Stockholms läns landskansli kan icke på långt när överensstämmelse vinnas mellan omfattningen av ordinarie arbete och antalet av personal på ordinarie stat. Då länsstyrelsen en gång i kvartalet har att dela ut gratifikationer åt sådana extra ordinarie medhjälpare, av vilka icke fordras juridisk examen, måste fördelningen ske mellan ett tiotal tjänstemän, vilket antal icke kan anses stå i rimligt förhållande till de två landskanslistbefattningarna på ordinarie stat, även om man tager hänsyn till, att flera av de extra äro länsmansaspiranter, som tjänstgöra hos länsstyrelsen jämväl för egen utbildning.»

Under åberopande av vad Kungl. Maj:ts befallningshavande sålunda och i sin ovan omförmälda skrivelse den 27 september 1913 anfört, har Kungl. Maj:ts befallningshavande hemställt, att Kungl. Maj:t måtte avlåta proposition om inrättande från början av år 1916 av ytterligare en landskanslistbefattning å ordinarie stat vid Stockholms länsstyrelse.

Till följd av remiss har statskontoret den 8 oktober 1914 avgivit utlåtande över berörda framställning samt därvid anfört följande:

Statskontorets
utlåtande
den 8 oktober
1914.

»I den av Kungl. Maj:ts befallningshavande till stöd för dess förevärande hemställda framförda motivering har bland annat framhållits, att vid en jämförelse mellan de å Stockholms läns landskansli samt å Östergötlands och Värmlands läns landskanslier, å vilka båda sistnämnda landskanslier tre ordinarie landskanslist vore anställda, under åren 1912 och 1913 avgjorda ärenden det framginge, att å Stockholms läns landskansli, även med frånräknande av de å sistnämnda landskansli avgjorda fattigvårdsmål, under år 1913 handlagts flera ärenden än å Östergötlands och Värmlands läns landskanslier samt under år 1912 flera ärenden än å Östergötlands läns landskansli och föga färre än å Värmlands läns landskansli, utan att för sistnämnda båda landskanslier gjorts dylikt avdrag av å dessa kanslier under respektive år avgjorda fattigvårdsmål, ävensom att landskanslist icke utnämndes å tjänst med endast vissa

åligganden, utan kunde tagas i anspråk för fullgörande av vilka göromål som helst inom landskansliets arbetsområde. Vid sådant förhållande och i anledning av vad länsstyrelsen i övrigt anfört uti förevarande ärende kan statskontoret, som förutsätter, att inrättandet av ytterligare en ordinarie landskanslisttjänst hos länsstyrelsen i Stockholms län bör komma att medföra en ungefär mot beloppet av den med sagda tjänst förenade begynnelseavlöning svarande minskning i de från reservationsanslaget till arvoden åt extra länsnotarier, extra länsbokhållare och övriga extra biträden vid länsstyrelserna m. m. till länsstyrelsens disposition årligen ställda belopp, icke finna annat, än att inrättandet av den ifrågasatta tjänsten är önskvärt och lämpligt.»

Departements-
chefen.

I fråga om den på länsstyrelsen vilande arbetsbördan lär det här vara tillfyllest att hänvisa till den av länsstyrelsen därutinnan gjorda utredningen. Jag vill allenast i likhet med statskontoret särskilt framhålla det av Kungl. Maj:ts befallningshavande åberopade förhållandet, att å Stockholms läns landskansli, även med frånräknande av där avgjorda fattigvårdsmål, under år 1913 handlagts flera ärenden än å Östergötlands och Värmlands läns landskanslier var för sig, vilka dock äro utrustade med vardera tre landskanslister, samt under år 1912 flera ärenden än å Östergötlands läns landskansli och föga färre än å Värmlands läns landskansli, därvid för sistnämnda båda landskanslier likväl inberäknats jämväl de å dessa kanslier under nämnda år avgjorda fattigvårdsmål. Även fränsett dessa talrika mål är följaktligen Stockholms länsstyrelse i högre grad än nästan alla andra länsstyrelser belastad med arbete och det måste sålunda föreligga ett synnerligen kännbart behov av ökning i de för länsstyrelsen tillgängliga ordinarie arbetskrafterna. Vid avlåttandet av statsverkspropositionen till 1914 års förra riksdag åberopades av föredragande departementschefen såsom skäl för avslag för det dåvarande å Kungl. Maj:ts befallningshavandes ifrågasvarande framställning, att behovet av ökade arbetskrafter huvudsakligen betingades av fattigvårdsmålen mängd samt att den pågående revisionen av fattigvårdslagstiftningen möjligen kunde få till följd en väsentlig inskränkning av dylika mål. Att departementschefen då ej ansåg sig böra förorda Kungl. Maj:ts befallningshavandes förslag lär det sålunda hava föranletts därav, att Kungl. Maj:ts befallningshavande motiverat sin framställning huvudsakligen med svårigheten att medhinna fattigvårdsmålen. Med hänsyn till vad Kungl. Maj:ts befallningshavande nu i ärendet upplyst angående landskansliets arbetsbörda i övrigt torde nämnda skäl icke vara av beskaffenhet att utgöra hinder för bifall till framställningen. Därtill kommer, att det ännu torde draga åtskillig tid, innan den pågående revisionen av fattigvårdslagstiftningen med därav eventuellt härflytande lättnader för Stockholms länsstyrelse i avseende

å fattigvårdsärendena kan bliva genomförd, och under tiden ökas alltjämt arbetsbördan. Det synes mig därför icke rådligt eller lämpligt, att de nuvarande otillfredsställande förhållandena i fråga om arbetskrafterna hos länsstyrelsen fortfares.

Då sålunda utredningen i ärendet klart och tydligt giver vid handen, att en förstärkning av länsstyrelsens ordinarie arbetskrafter är starkt av behovet påkallad, tvekar jag ej att tillstyrka Kungl. Maj:ts befälningshavandes framställning.

För den nye landskanslisten böra givetvis föreskrivas de för ordinarie befattningshavare hos länsstyrelsen fastställda allmänna avlöningsvillkoren.

På grund av vad ovan anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels — med återkallande av det utav 1908 års riksdag vid fastställande av avlöningsstat för tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna beträffande länsstyrelsen i Stockholms län bestämda villkoret, att ledigblivande tjänster vid länsstyrelsen finge tillsvidare tillsättas endast medelst förordnande — medgiva, att de å avlöningsstaten för nämnda länsstyrelse uppförda befattningar må besättas med ordinarie innehavare, under villkor emellertid, tillsvidare och intill dess frågan angående Stockholms läns upphörande såsom administrativ enhet blivit slutligen avgjord, att den, som erhåller ordinarie befattning vid länsstyrelsen, skall, utöver skyldigheten att vara underkastad de för tjänstemän och betjante vid länsstyrelser i allmänhet gällande avlöningsvillkor, vara pliktig, därest Stockholms län upphör såsom administrativ enhet, att efter Kungl. Maj:ts förordnande tjänstgöra hos länsstyrelse, som har att övertaga göromål från länsstyrelsen i Stockholms län, eller, om Kungl. Maj:t vid tiden för länsstyrelsens indragning eller framdeles finner lämpligt så föreskriva, låta sig förflyttas till annan befattning inom statsförvaltningen; dock att befattningshavaren under alla förhållanden skall vara berättigad *dels* att bibehålla sin tjänstegrad *dels ock* att åtnjuta, därest han övergår till befattning i Stockholm, minst de avlöningsbelopp i lön, tjänstgörings-

penningar och ortstillägg, som vid länsstyrelsen i Stockholm tillkommit honom, men eljest avlöning, som icke må understiga vad han förut uppburit i lön och tjänstgöringspenningar, med tillägg, för det fall att tjänstgöringen förläggas till länsresidensstad, där ortstillägg utgår till tjänstemän vid länsstyrelsen, av det belopp, vilket där såsom ortstillägg tillkommer befattningshavare i den tjänstegrad vederbörande förut innehaft; och skall befattningshavaren tillika, därest flyttning från Stockholm till annan ort måste företagas, erhålla ersättning för flyttningskostnaden; samt att den, som — efter det ovanberörda villkor blivit återkallat — utnämnes till ordinarie innehavare av befattning hos länsstyrelsen i Stockholms län, må, därest han vid utnämningen i följd av nämnda villkor innehar samma tjänst på grund av förordnande tillsvidare, för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, varunder han innehaft sådant förordnande;

dels medgiva ej mindre, att å avlöningsstaten för länsstyrelsen i Stockholms län må från och med år 1916 uppföras ytterligare en landskanslisttjänst med en avlöning av 2,200 kronor, därav 1,200 kronor lön, 800 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg, än även att innehavaren av nämnda tjänst må äga rätt till tre ålderstillägg, vardera å 300 kronor, efter respektive 5, 10 och 15 års tjänstgöring;

dels förklara, att för åtnjutande av dessa avlöningsförmåner skola gälla såväl ovan omförmälda för tjänstemän och betjante vid länsstyrelser i allmänhet stadgade avlöningvillkor som ock förberörda särskilda villkor beträffande skyldighet för den, som erhåller ordinarie befattning vid länsstyrelsen i Stockholms län, att under angiven förutsättning tjänstgöra hos annan länsstyrelse eller låta sig förflyttas till annan befattning inom statsförvaltningen;

dels ock, under förutsättning av bifall till vad som föreslagits angående uppförande å stat av en ny landskanslisttjänst, höja det ordinarie anslaget till tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna, vilket i

1915 års riksstat upptagits till 920,525 kronor, med 2,200 kronor till 922,725 kronor ävensom förklara, att ovanberörda ålderstillägg skola utgå av det under sjätte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till ålderstillägg.

Till vad departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Carl Stålhammar.
